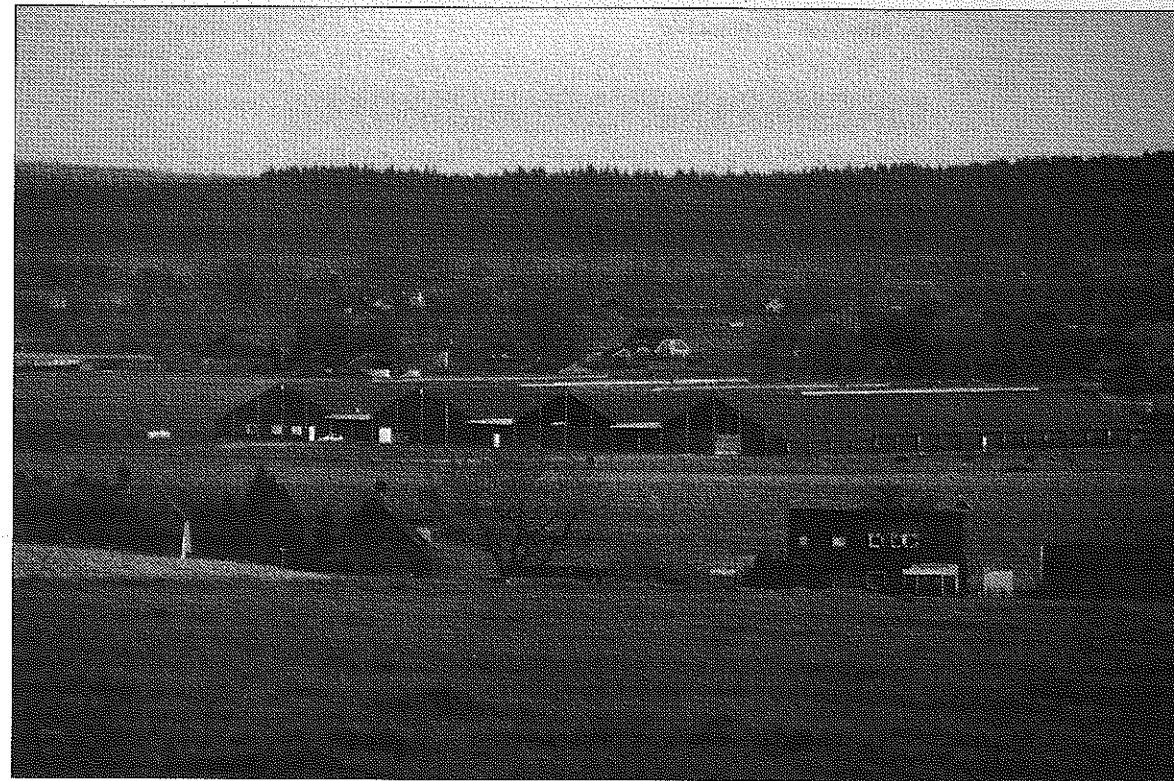

Naïeve rapporten over megastallen

De recente uitspraak van de Raad van State over de grote legbatterij in Groesbeek maakt twee dingen duidelijk: de eigenaren van megastallen blijken keer op keer de wet te overtreden, en gemeenten zijn niet opgewassen tegen dergelijke megabedrijven. Ze geven herhaaldelijk vergunningen af die in strijd met de wet zijn. In dergelijke situaties zou de gemeente haar vergunningbevoegdheid ontnomen moeten worden, vindt **Sjoerd van de Wouw** van de Stichting Wakker Dier. Jammer is dat de VROM-Inspectie niet ingrijpt in individuele zaken.

De megalegbattery in Groesbeek met 300.000 kippen. Woensdag vernietigde de Raad van State de milieuvergunning van dit bedrijf. Foto: HH/Flip Franssen

De laatste weken overspoelt het ministerie van Landbouw de Tweede Kamer met rapporten over megastallen. De geesten moeten blijkbaar rijp worden gemaakt voor de volgende periode van schaalvergroting in de landbouw: bio-industrie in de overtreffende trap. De rapporten hebben een hoog theoretisch gehalte: in theorie zouden megastallen bovenwettelijk kunnen werken. Door de schaalvergroting wordt meer geld verdiend en dit kan worden gestoken in een beter dierenwelzijn, zo wordt geredeneerd. Tot zover de theorie, nu de praktijk. Op 27 februari deed de Raad van State voor de derde keer, op verzoek van Wakker Dier, uitspraak over de grootste legbatterij van Nederland. Twee keer eerder werd de gemeente de oren gewassen door dit hoogste rechtscollege van Nederland: de vergunningen waren in strijd met de milieunormen verleend. Omdat de huidige vergunning vrijwel een kopie was van de

eerdere onwettige vergunningen, werd ook deze vergunning vernietigd. Het bedrijf is echter al sinds 2003 in strijd met milieunormen 'gewoon' in werking. Eerder kwam deze megalegbattery (300.000 kippen met een leefruimte van een A4tje) ook al in opspraak wegens strijdigheid met mestwetgeving en illegaal werk.

In het Gelderse Buren ligt de grootste megavarkensstal van Nederland. Het is het bekendste varkensbedrijf van Nederland vanwege een waslijst aan wetsovertredingen. Geregeld zitten duizenden varkens teveel in de megastal gepropt. De provincie luidde eerder al de noodklok dat de politie en AID al meer dan een miljoen euro kwijt waren om dit ene bedrijf een beetje in toom te houden. Het was simpelweg onverantwoord om zoveel geld in wetshandhaving voor één tegenspartelend bedrijf te stoppen. Nuchter bezien stelde de provincie dat de wet moest worden gewijzigd of

dat het bedrijf anders eigenlijk beter zijn (onwettige) gang kon worden gelaten. Want met de huidige wetgeving valt niet op te treden tegen deze megastallen.

De grootste megastallen van Nederland blijken dus helemaal niet bovenwettelijk te werken, maar juist notoire wetsovertreders te zijn. En dat is geen toeval. De overheid roept dat over zichzelf af door amateurisme en gebrekkige wetgeving. De megaboeren wanen zich in Nederland in een vrijstaat. Zij sturen een gespecialiseerde topadvocaat af op een plaatselijke gemeentebestuur, ergens driehoog weggestopt in een gemeentehuis. Die ambtenaar moet tientallen ingewikkelde wetten uitvoeren en is niet opgewassen tegen de gespecialiseerde topadvocaat. Kort door de bocht geformuleerd: de ambtenaar wordt moeiteloos afgebluft en de advocaat verlaat het gemeentehuis met een (toezegging van een) vergunning. Zo zegde de gemeente Groesbeek tien

jaar geleden haar medewerking toe aan de vestiging van de megalegbattery. Later bleek dit in strijd met milieuwetten. Maar als de gemeente terugkomt op haar naïeve toezegging, hangt haar een megaschadeclaim boven het hoofd.

In die spagaat weet de gemeente Groesbeek weinig beters te bedenken dan steeds maar weer in strijd met de wet een vergunning te verlenen. De gemeente heeft de wettelijke taak om een objectieve milieutoets uit te voeren voor het bedrijf en de vergunning te weigeren als het bedrijf niet voldoet. Maar vanwege de dreigende schadeclaim heeft de gemeente ook direct belang bij afgifte van de vergunning. In dergelijke situaties zou de gemeente haar vergunningbevoegdheid ontnomen moeten worden. De vergunningstoets zou door een onafhankelijke overheidsinstantie uitgevoerd moeten worden. Maar de wet voorziet hier niet in. In het

beste geval zou een VROM-inspectie een gemeente onder verscherpt toezicht kunnen stellen. Maar de VROM-inspectie doet dit niet bij individuele zaken. Alleen als een gemeente structureel onwettige vergunningen afgeeft, grijpt zij in. Maar hier gaat het juist om individuele zaken waarin de integriteit van de gemeente en de overheid in het algemeen op het spel staat.

Het kabinet zou iets moeten leren van deze eerste ervaringen met megastallen. Het moet stoppen met het produceren van naïeve rapporten die burgers op het verkeerde been zetten. Als dit kabinet groen licht geeft aan megastallen worden burgers, milieu en dieren daar het slachtoffer van. Laat het daar gewoon eerlijk over zijn.

Ir. Sjoerd van de Wouw is bioloog en als beleidsmedewerker werkzaam bij Stichting Wakker Dier.